

פרשת נאָראַ — הכרת הטוב

בכל פעם שהוכה באחת המכות, נכנע פרעה וביקש ממשה שיתפלל לה' שיסיר ממנו את המכה הזו; אבל לאחר שהוסרה המכה המשיך מלך מצרים בסירובו לשלח את בני ישראל. על הפסוק "וַיֵּרָא פְּרֹעֹה כִּי הִיָּתָה הַרְגָּוָה וְהַקֶּבֶד אֶת לְבָבוֹ וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם" (ח יא) דרשו רבותינו: "כך דרך הרשעים: כשהם בצרה הם צועקים, ובעת הרווחה חוזרים לקלוקלם" (שמות רבה י ו). בספר "המעייין הנצחי" על פרשתנו שואל הרב צבי אסטרייכר: האם גם אנחנו נוהגים לזכור את הקב"ה בעת שמחה כמו בעת צרה? האם אנחנו מודים לקב"ה בפה מלא כשטוב לנו בחיים, כשם שבעת צרה אנחנו מתפללים ומבקשים להיוושע?

מסופר על הרב גרוסמן ממגדל העמק שהלך פעם לכותל המערבי עם יהודי עשיר. כשהגיעו לכותל ראו יהודי שנשען על אבני הכותל ובוכה.

אמר הרב גרוסמן לעשיר: "בוא ניגש ליהודי ונשאל אותו למה הוא כל כך בוכה; אם יש לו בעיה שאני בתור רב יכול לעזור לו, אני מתחייב לעזור לו; ואם יש לו בעיה כלכלית, אתה תעזור לו". העשיר הסכים.

ניגש הרב גרוסמן ליהודי ואמר לו: "אני רואה שאתה כל כך בוכה; האם אני יכול לעזור במשהו?"

ענה לו היהודי: "לא, אתה לא יכול לעזור לי, ואני גם לא צריך עזרה!"

אמר לו הרב גרוסמן: "עומד לידי עשיר גדול; אולי הוא יכול לעזור לך?"

ענה היהודי: "באמת, אני לא צריך עזרה!"

שאל אותו הרב גרוסמן: "אז מדוע אתה כל כך בוכה?"

ענה לו היהודי: "יש לי עשרה ילדים, ואתמול חיתנתי את הילד העשירי. לפני כל חתונה הגעתי לכותל, בכיתי והתחננתי לפני הקב"ה וביקשתי את עזרתו. ועכשיו באתי להודות לקב"ה על כל החסדים הגדולים שעשה איתי ה'. אני בוכה מרוב אושר, ומודה לו".

בהגדה של פסח אנו מצטטים את דברי רבן גמליאל במסכת פסחים (קטז:), שבלייל הסדר חייב כל אדם לומר שלושה דברים: "פסח, מצה ומרור". "מצה" – על שם שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ בצאתם ממצרים, ו"מרור" – על שם שמיררו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

על המאמר הזה נשאלת שאלה: מדוע הקדים רבן גמליאל "מצה" ל"מרור"? והרי המצרים מיררו את חיי אבותינו במצרים הרבה לפני שאכלו מצה ביציאת מצרים!

התשובה על כך היא שהרבה פעמים כאשר אדם זוכה לשבת בשלווה, המסומלת במצה, הוא שוכח להודות על כך לקב"ה והוא בטוח שמעכשיו יהיה רק טוב. לכן מיד אחרי המצה מזכירים לאדם את המרור, את התקופות הקשות בחייו, כדי שלא יפסיק להיות בקשר עם הקב"ה, וכמאמר המשנה במסכת ברכות (פרק ט משנה ד): "נותן הודאה לשעבר" על כל החסדים שקיבל, "וצועק לעתיד לבוא" – להתפלל ולבקש שהחסד ימשיך.

עד כמה צריך להתפלל אל ה' שימשיך ויוסיף להשפיע עלינו חסד, ולא להסתפק בהודיה על העבר, נלמד מהולדת יהודה.

לאחר שילדה לאה את בנה הרביעי נאמר: "נתאמר: הפעם אודה את ה'! על כן קראו שמו יהודה; ונעמד מלדת" (בראשית כט לה).

שאל "החווה מלובלין", רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ: האם בגלל שלא הודתה לה' – הפסיקה ללדת!? מדוע הסמיכה התורה את הפסקת הלידות של לאה לנתינת התודה שלה? ותשובתו: אכן, שני הדברים קשורים. מכיוון שלא רק הודתה על העבר, ולא המשיכה לבקש מה' על העתיד – לכן הפסיקה ללדת ("המעייין הנצחי").

נחתום בדברי ר' ישעיה הלוי הורוויץ, בעל השל"ה (פרשת בהעלותך ד"ה על פי), שעל כל פעולה או תנועה שאדם עושה יזכיר את ה', ויאמר "אם ירצה ה'" ו"בעזרת ה'".